

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL NACIONALINIO GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PREVENCINIŲ VEIKSMŲ VALDYMO PLANO PATVIRTINIMO

2020 m. gegužės 20 d. Nr. 1-128
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 45 straipsnio 4 dalies 2 punktu ir 46 straipsniu bei atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 8 straipsnio nuostatas:

1. T v i r t i n u Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo prevencinių veiksmų planą (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 28 d. įsakymą Nr. 1-241 „Dėl Nacionalinio gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo prevencinių veiksmų ir Nacionalinio gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planų patvirtinimo“ su visais pakeitimais.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

NACIONALINIS GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PREVENCINIŲ VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo prevencinių veiksmų planą (toliau – Prevencinių veiksmų planas) parengė Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija), kuri, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (toliau – Gamtinių dujų įstatymas) 45 straipsnio 3 dalimi yra paskirta kompetentinga institucija pagal 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 2017/1938) 3 straipsnio 2 dalį.

2. Atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 reikalavimus, Prevenciniame veiksmų plane gamtinių dujų tiekimo saugumas vertinamas nacionaliniame ir regioniniame kontekste. Kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 I priede, Lietuva priklauso dviem valstybių narių rizikos grupėms, kuriomis grindžiamas su rizikų valdymu susijęs regioninis bendradarbiavimas: Baltarusijos – kartu su Belgija, Čekija, Vokietija, Estija, Latvija, Liuksemburgu, Nyderlandais, Lenkija, Slovakija ir Šiaurės rytų – kartu su Estija, Latvija, ir Suomija (toliau – rizikos grupės).

3. Prevencinių veiksmų plane:

3.1. pateiktas rizikos grupių ir nacionalinės gamtinių dujų (toliau – dujų) sistemos apibūdinimas;

3.2. pateikti rizikos grupių regioninių rizikos vertinimų rezultatai ir nacionalinio dujų tiekimo sutrikimų Lietuvoje rizikų įvertinimo (toliau – rizikos vertinimas) santrauka bei rezultatai;

3.3. pateiktas infrastruktūros standarto (N-1), kaip jis apibrėžtas Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 5 straipsnyje, skaičiavimas nacionaliniu lygiu ir regioninių lygiu pagal rizikos grupes;

3.4. apibrėžtos infrastruktūros standartui (N-1) ir tiekimo standartui skirtos prevencinės priemonės, jų kiekis, įtaka, pajėgumai ir laikas joms įgyvendinti;

3.5. aprašytos funkcijos ir įpareigojimai valstybės institucijoms, dujų įmonėms ir nebutiniams vartotojams dėl Prevencinių veiksmų plano įgyvendinimo;

3.6. aprašytos kitos prevencinės priemonės numatytos siekiant, kad būtų kuo mažiau apribotas dujų tiekimas visiems dujų vartotojams;

3.7. aprašyti bendradarbiavimo su kitomis rizikos grupių valstybėmis narėmis mechanizmai, naudojami rengiant ir įgyvendinant regioninio lygmens prevencinių veiksmų ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus;

3.8. pateikta informacija apie įgyvendinamą ir planuojamą dujų perdavimo sistemos sujungimą su ES dujų perdavimo sistemomis.

4. Prevencinių veiksmų plano tikslas yra užtikrinti dujų tiekimo saugumą Lietuvos Respublikoje.

5. Planas įgyvendina Gamtinių dujų įstatymo ir Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 reikalavimus.

6. Planas taikomas pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme (toliau – Energetikos įstatymas) ir Gamtinių dujų įstatyme apibrėžtą kompetenciją valstybės institucijoms, dujų įmonėms, nebutiniams dujų vartotojams ir kitoms energetikos įmonėms, naudojančioms dujas.

7. Plane vartojamos sąvokos atitinka Energetikos įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS
REGIONINIŲ RIZIKOS GRUPIŲ DUJŲ SISTEMOS
PIRMASIS SKIRSNIS
BALTARUSIJOS RIZIKOS GRUPĖS DUJŲ SISTEMA

8. Baltarusijos rizikos grupei priklauso šios valstybės: Belgija, Čekija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Lenkija, Slovakija.

9. Baltarusijos rizikos grupei priklausančiose valstybėse narėse iš viso 2017 m. buvo suvartota apie 1863,39 TWh dujų. Iš jų solidariai saugomi pažeidžiami dujų vartotojai suvartojo apie 57 mlrd. m³ dujų, o pažeidžiami dujų vartotojai apie 728,7 TWh dujų per metus. 2016-2017 m. žiemą didžiausias paros poreikis. Dujų kiekis yra orientacinis, apskaičiuotas remiantis ne ta pačia para, o skirtingomis, priklausomai nuo šalių narių pateiktos informacijos, kadangi šalyse narėse buvo skirtingas maksimalus poreikis skirtingomis paromis. Baltarusijos rizikos grupėje buvo 7,1829 TWh dujų per parą, iš jų solidariai saugomi pažeidžiami dujų vartotojai suvartojo 2,7 TWh dujų per parą, o pažeidžiami dujų vartotojai apie 3,54 TWh dujų per parą. Regione iš viso išgaunama 555,7 TWh dujų per metus. Nuo regiono metinio suvartojimo tai sudaro 29,82%.

10. Lietuva, Latvija, Estija Lietuvos, Latvijos ir Estijos gamtinių dujų perdavimo sistemos kol kas nėra fiziškai sujungtos su kitomis Baltarusijos rizikos grupei priklausančiomis valstybėmis, todėl grupė skiriama į 2 subregionus – Rytų-Baltijos (subregionui priskirtos Lietuva, Latvija ir Estija) ir Vidurio-vakarų (subregionui priskirtos Belgija, Čekija, Vokietija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Lenkija bei Slovakija).

11. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos dujų sistemai įtakos negali padaryti pokyčiai Vidurio-vakarų subregione, kadangi dujų sistemos šiuo metu nėra sujungtos (sistemos bus sujungtos 2021 m. kai bus įgyvendintas Dujotiekio jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos projektas), toliau Prevenciniame veiksmų plane Baltarusijos rizikos grupė aprašoma fragmentiškai, pateikiant tik pagrindinius duomenis, didžiausią dėmesį skiriant Šiaurės-rytų rizikos grupei. Duomenys pateikti remiantis bendru Baltarusijos rizikos grupės rizikų vertinimu, kuriam rizikų scenarijus atliko Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (toliau – Jungtinis tyrimų centras).

ANTRASIS SKIRSNIS
ŠIAURĖS RYTŲ RIZIKOS GRUPĖS REGIONINĖ DUJŲ SISTEMA

12. Šiaurės rytų rizikos grupei priklauso Estija, Latvija, Lietuva ir Suomija. Pagrindiniai duomenys apie grupės šalis yra pateikiami iš 2016 m. Jungtinių tyrimų centro atlikto bendro Estijos, Suomijos, Latvijos ir Lietuvos rizikos vertinimo.

13. Istorškai pagrindinis dujų tiekimo šaltinis Šiaurės rytų rizikos grupės regione buvo iš Rusijos Federacijos importuojamos dujos. Šiaurės rytų pogrupis vamzdynais yra sujungtas tarpusavyje, tačiau nėra vamzdynais sujungtas su Europos Sąjungos šalių dujų sistemomis ir dujos tiesiogiai iš Rusijos yra tiekiamos į Estiją, Latviją ir Suomiją bei per Baltarusiją į Lietuvą. Pastaraisiais metais ši situacija iš esmės keičiasi veiklą pradėjus Klaipėdos SGD terminalui.

14. Klaipėdos SGD terminalas buvo pirmasis regiono dujų importo diversifikacijos šaltinis, o Latvijos Inčiukalnio požeminė dujų saugykla yra vienintelė saugykla šiose šalyse. Šie du infrastruktūros elementai užtikrina dujų tiekimo saugumą regione. Pažymėtina, kad 2017 metais per Klaipėdos SGD terminalą į Lietuvą buvo patiekta 12,36 TWh dujų (sudarė 45 % metinio Lietuvos suvartojimo), 2018 metais – 8,83 TWh dujų (sudarė 35 % metinio suvartojimo), 2019 metais – 15,3 TWh dujų (sudarė 65 % metinio suvartojimo).

15. 2019 m. pabaigoje pradėjo veikti Balticconnector vamzdynas, sujungęs Suomijos su Baltijos valstybių dujų sistemas ir leisiantis Suomijai pasinaudoti regione esančia infrastruktūra.

16. Šios grupės šalių metinis dujų suvartojimas 2016 m. siekė 63,501 TWh per metus. Metinio dujų suvartojimo Šiaurės rytų dujų tiekimo rizikos grupės šalyse lentelė:

	Latvija	Estija	Lietuva	Suomija

	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Metinis suvartojimas, TWh	15,5	14,9	14,6	5,9	5,4	6,1	22,6	26,0	27,1	24,9	28,3	28,3
Maksimalus paros poreikis, GWh	12,8	14,1	15,1	56,5	36,2	47,8	105,1	107,4	118,7	226,0	226,0	226,0

17. Pikiniai paros poreikiai buvo pasiekiami šalčiausiu laikotarpiu, kuomet didžiausi šilumos poreikiai būdavo tenkinami dujas deginančių įrenginių, kai tuo tarpu baziniai šilumos poreikiai būdavo daugiausia dengiami naudojant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius.

18. Estijoje ir Latvijoje didžioji dalis dujų yra sunaudojama energetikos sektoriuje šilumos ir elektros gamybai. Dujų poreikio didėjimas Latvijoje buvo sąlygotas didėjusio elektros generavimo termofikacinėse elektrinėse, naudojančiose dujas. Suomijoje ir Lietuvoje dujos taip pat yra naudojamas ir pramonėje, šiame sektoriuje sunaudojant iki 50% į šalis importuojamų dujų kiekio. Dujų suvartojimo pagal sektorius (skirtingas vartotojų grupės) Šiaurės rytų rizikos grupės šalyse lentelė:

Sektorius	Latvija			Estija			Lietuva			Suomija		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Pramonė	2,49	2,37	2,26	0,68	0,57	0,57	13,56	15,82	14,69	14,69	14,69	13,56
Termofikacinės elektrinės ir katilinės	11,19	10,85	10,62	3,73	3,62	4,41	3,39	6,78	7,91	10,17	14,69	14,69
Gyvenamasis sektorius	1,47	1,36	1,36	0,79	0,68	0,79	11,30*	11,30*	11,30*	0,00	0,00	0,00
Paslaugos	0,34	0,34	0,34	0,68	0,57	0,34				0,00	0,00	0,00

* - Duomenys pateikti kartu už paslaugų ir gyvenamąjį sektorių.

Šiaurės rytų rizikos grupės dujų sistemos apibūdinimas

19. Į šios rizikos grupės šalis dujos vamzdynais yra tiekiamos iš Rusijos Federacijos ir per Klaipėdos SGD terminalą. Šalių magistralinių vamzdynų schemos ir pagrindinių įleidimo bei išleidimo taškų paveikslas:

20. Šalims dujos yra tiekiamos per atskiras „Yamal-Europe“ dujotiekio atšakas:
- 20.1. atšaka nuo Minsko dujos yra tiekiamos į Lietuvą ir Kaliningrado sritį;
 - 20.2. atšaka nuo Pskovo dujos yra tiekiamos į Latviją ir Estiją;
 - 20.3. atšaka nuo Sankt Peterburgo dujos yra tiekiamos į Estiją;
 - 20.4. atšaka nuo Sankt Peterburgo ir Viborgo dujos yra tiekiamos į Suomiją.
21. Dujos į Lietuvą gali būti tiekiamos per 3 įleidimo taškus:
- 21.1. Kotlovka įleidimo tašką – naudojamas dujų tiekimui iš Baltarusijos šalies vartotojams ir tranzitu Kaliningrado srities vartotojams;

21.2. Klaipėdos SGD terminalo įleidimo tašką – naudojamas dujų tiekimui Lietuvos vartotojams ir tiekimui į kitas rizikos grupės šalis;

21.3. Kiemėnų įleidimo tašką – naudojamas dujų tiekimui iš Latvijos.

22. Iš Lietuvos dujų tiekimas vykdomas tranzitu į Kaliningrado sritį per Šakių išleidimo tašką arba dujos gali būti tiekiamos per Kiemėnų išleidimo tašką į kitas rizikos grupės šalis, o taip pat į Inčiukalnio dujų saugyklą.

23. Dujos į ir iš Latvijos dujų sistemos gali būti tiekiamos per 4 įleidimo ir išleidimo taškus:

23.1. Karksi įleidimo ir išleidimo tašką. Šiuo metu dvipusis tiekimas nevykdomas ir taškas naudojamas tik dujų tiekimui į Estiją. Vykdomas rekonstrukcijos projektas, leisiantis padidinti išleidimo taško techninius pajėgumus iki 105 GWh/parą abiem kryptimis;

23.2. Kiemėnų įleidimo ir išleidimo tašką, kuris naudojamas dujų tranzitui į Estiją arba esant poreikiui gali būti naudojamas dujų tiekimui iš Lietuvos. Vykdomas rekonstrukcijos projektas, leisiantis padidinti išleidimo taško techninius pajėgumus iki 130 GWh/parą Latvijos kryptimi ir iki 121 GWh/parą Lietuvos kryptimi;

23.3. Korneti įleidimo ir išleidimo tašką, kuris naudojamas dujų tiekimui iš ir į Rusiją. Vasaros metu per šį įleidimo tašką dujos yra tiekiamos į Inčiukalnio dujų saugyklą, o žiemos metu dujos tiekiamos atgal į Rusijos Federaciją;

23.4. Inčiukalnio įleidimo ir išleidimo tašką, kuris yra užpildomas dujomis vasarą ir naudojamas dujų tiekimui šaltuoju metų laiku. Saugykla turi specifinį išdujinimo režimą, priklausantį nuo aktyviojo dujų kiekio saugykloje;

23.5. Per Latviją dujos gali būti tiekiamos iš Klaipėdos SGD terminalo Lietuvoje į Estiją per Kiemėnų ir Karksi taškus.

24. Dujos į Estiją tiekiamos per 3 įleidimo taškus: Karksi, Varska ir Narva įleidimo tašką. Per pastaruosius 2-3 metus dujos daugiausia buvo tiekiamos per Karksi ir Varska įleidimo taškus. Nuo 2019 m. dėl pokyčių Rusijos dujų perdavimo sistemoje nėra techniškai įmanoma tiekti dujų per Narva įleidimo tašką:

24.1. dabar visos Estijos dujotiekių jungtys yra vienakryptės, be galimybės tiekti dujas iš Estijos dujų sistemos;

24.2. atlikus rekonstrukciją, nuo 2020 m. per Karksi išleidimo tašką bus galima tiekti į Latviją;

24.3. taip pat dvikryptis dujų tiekimo taškas įrengtas ir Paldiski išleidimo taške, per kurį Estijos dujų sistema 2019 m. pabaigoje buvo sujungta su Suomijos dujotiekiais per Balticconnector jungtį;

24.4. Estijos dujotiekių sistemoje yra atkarpa, kuri naudojama dujų srautams iš Rusijos Federacijos į Latviją ir atgal. Perdavimas yra vykdomas per Misso Izborsk įleidimo-išleidimo tašką (Estijos-Rusijos siena) ir Korneti įleidimo-išleidimo tašką (Estijos-Latvijos siena).

25. Į Suomiją dujos tiekiamos iš Rusijos per Imatra įleidimo tašką.

26. Nuo 2019 m. pabaigos pradėjus veikti Balticconnector jungčiai, dujos gali būti tiekiamos ir į Estiją ir iš Baltijos šalių. Dujotiekio projektiniai pajėgumai – 72 GWh dujų per parą abejomis kryptimis.

27. Pagrindinių grupės šalių įleidimo ir išleidimo taškų techninių parametru lentelė:

Šalis	Įleidimo taškas / Šaltinis	Iš/Į	Techniniai pajėgumai (mln. GWh/parą*	Slėgis (bar)	Išnaudojimo laipsnis	Komentarai
Suomija	Imatra	RU-FI	254,30	40	25%	-
	Balticconnector	FI-EE EE-FI	72	30-80	n/d	Jungtis pradėjo veikti 2019 m. gruodį

Estija	Narva	RU-EE	11,30	20-30	0%	Nuo 2019 m. uždaromas taškas
	Varska	RU-EE	21,47	24-45	19,4%	-
	Karksi	LV-EE	45,21	24-45	13,4%	-
Latvija	Inčiukalnio PDS		316,46	30-40		-
	Korneti	RU-LV	210,22		9%	Maksimalus taško išnaudojimas siekia iki 100%
		LV-RU	93,81		1%	Maksimalus taško išnaudojimas siekia iki 50% -
Lietuva	Kiemėnai	LV-LT	65,55	28-40	1%	-
		LT-LV	67,81		11%	-
	Klaipėdos SGD terminalas		122,4	25-54	28%	-
	Kotlovka	BY-LT	327,77	39-54	12%	Išnaudojimas vertinamas be tranzito į Kaliningradą

*Prie 0 laipsnių

Dujų importo šaltiniai

28. Vamzdynais dujos gali būti importuojamos į šios rizikos grupės šalis per atitinkamus įleidimo taškus tik iš vienintelės šalies – Rusijos Federacijos.

29. Klaipėdos SGD terminalas leido Lietuvai ir Baltijos valstybėms įsigyti dujas iš tarptautinės SGD rinkos ir importuoti jas iš viso pasaulio.

30. 2021 m. bus nutiesta dujų jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL), sujungianti Lenkijos bei Lietuvos, o tuo pačiu ir Baltijos šalių bei Suomijos gamtinių dujų perdavimo sistemas su Europos Sąjungos sistema. Dujotiekis leis importuoti gamtines dujas vamzdynu iš Europos Sąjungos.

Dujų saugyklos

31. Iš Šiaurės rytų dujų tiekimo rizikos grupei priklausančių šalių tik Latvijoje yra įrengta požeminė dujų saugykla Inčiukalnyje. Vasaros metu, kuomet dujų poreikis regione yra kelis kartus mažesnis nei šaltuoju metų laiku, dujos yra tiekiamos į saugyklą, kad žiemos metu būtų galima užtikrinti patikimą dujų tiekimą Estijos, Latvijos, šiaurės rytų Rusijos ir Lietuvos vartotojams.

32. Didžiausias saugykloje laikomas dujų kiekis siekė 46,5 TWh, iš kurių 24 TWh yra aktyvusis (darbinis) kiekis, kuris gali būti tiekiamas vartotojams.

Dujų gavyba

33. Išskyrus Suomiją, regione dujų gavybą ir jų tiekimas į dujų perdavimo tinklą nevyksta. Suomijoje yra išgaunamos biodujos, kurių dalis yra įleidžiama į dujų perdavimo tinklą. 2017 metais Suomijoje iš viso išgauta 252 GWh biodujų iš kurių į tinklus patiekta 40 %.

34. Lietuvoje artimiausiu metu bus įteisintas biodujų tiekimas į dujų sistema atitikus teisės aktų nustatytus reikalavimus dujų kokybei, dujų kvapo neutralizavimui ir dujų slėgiui, taikomus biodujų gamybos įrenginių prijungimui prie sistemų. Išgaunamos biodujos Lietuvoje iki šiol dar nebuvo perduodamos į dujų perdavimo tinklą.

Dujų vaidmuo elektros energijos gamyboje

35. Estijoje dujų vaidmuo elektros energijos gamyboje yra nereikšmingas. Didžiausias elektros energijos gamybos įrenginys, naudojantis dujas, yra 110 MW galingumo, per metus dirbantis mažai valandų, todėl jo bendras poveikis elektros energijos sistemos veikimui yra nedidelis. Dujas naudojančių generatorių galios dalis nuo bendros instaliuotos galios sudaro 1,11 %.

36. Latvijoje dujų dalis elektros energijos gamyboje sudaro 41,14 % visų generuojamų pajėgumų. Pagrindiniai dujas naudojantys įrenginiai yra Rygos „TEC1“ ir „TEC2“, kurių elektros energijos generatorių galia siekia 976 MW.

37. Lietuvoje bendras įrengtas dujas naudojančių elektros energijos generavimo įrenginių pajėgumas siekia 1 045 MW, kai bendra šalyje instaliuota generatorių galia yra 3 589 MW ir sudaro 29 %.

38. Suomijoje dėl didelio branduolinės energijos, hidroelektrinių ir biomasės naudojimo, elektros energijos gamybai naudojamų gamybos pajėgumų, naudojančių dujas, galia sudaro 0,10 % nuo bendros instaliuotos galios.

39. Duomenų apie dujų vaidmenį elektros energijos gamyboje Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Suomijoje 2016 m. lentelė:

Rodiklis	Estija	Latvija	Lietuva	Suomija
Dujas naudojančių generatorių galia, MW	33	1.162,89	1.045	10
Dujas naudojančių generatorių galios dalis nuo bendros instaliuotos galios	1,11%	41,14%	29%	0,10%
Kogeneracinių jėgainių galia	212,11	1.292,10	805	1.460
Kogeneracinių jėgainių galia nuo bendros instaliuotos galios	7,16%	45,72%	22%	20%
Dujas naudojant pagamintos elektros dalis nuo bendro šalies poreikio	0,82%	30,91%	10,3%	4,28%

III SKYRIUS

NACIONALINĖ GAMTINIŲ DUJŲ SISTEMA

40. Lietuvoje, Gamtinių dujų įstatymo nustatyta tvarka dujų perdavimo ir skirstymo sistemas eksploatuojančių įmonių veiklos yra licencijuojamos ir licencijose nurodomos jų veiklos teritorijos. Dujų perdavimo licenciją turi tik AB „Amber Grid“, kuri eksploatuoja visus magistralinius perdavimo sistemos vamzdinius.

41. AB „Amber Grid“ skelbia dujų įleidimo ir išleidimo taškus perdavimo sistemoje ir šiuose taškuose didžiausius techninius abipusių srautų pajėgumus, bendrus sutartinius ir pertraukiamuosius pajėgumus bei turimus pajėgumus, vykdydama įpareigojimus numatytus 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005.

42. Lietuvos dujų perdavimo sistema sujungta su Baltarusijos, Latvijos ir Rusijos Federacijos dujų sistemomis. Tarptautinės jungtys su Rusijos Federacija, Baltarusijos Respublika ir Latvijos Respublika reguliuojamos sutartimis. Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje esantys pajėgumai užtikrina visus Lietuvos vartotojams, tranzito į Rusijos Federaciją (Kaliningrado sritį) ir Latvijos kryptimi reikalingus pajėgumus.

43. Dujos į Lietuvą tiekiamos iš Rusijos Federacijos per Baltarusiją magistraliniu dujotiekiu Minskas–Vilnius, pasienio dujų apskaitos stotis Kotlovkoje nuosavybės teise priklauso Baltarusijai. Antroji jungtis su Baltarusija Ivacevičiai–Vilnius šiuo metu nenaudojama (dujotiekio techninė būklė netinkama, neįrengta dujų apskaitos stotis). Šalies šiaurinėje dalyje Lietuvos dujų perdavimo sistema sujungta su Latvijos dujotiekiais. Dujų apskaita vykdoma Kiemėnų dujų apskaitos stotyje.

44. Nuo 2014 m. gruodžio 3 d. pradėtas eksploatuoti Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų terminalas (toliau – Klaipėdos SGD terminalas), sudarantis galimybes importuoti suskystintas dujas į Lietuvą. Maksimalūs dujų kiekiai kuriuos galima patiekti per Klaipėdos SGD terminalą 122,4 GWh per parą (44,7 TWh per metus).

45. Per Lietuvos Respublikos teritoriją vykdomas dujų tranzitas iš Rusijos Federacijos į Kaliningrado sritį. Dujų tranzitui svarbūs du taškai: Kotlovkos dujų apskaitos stotis į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį (dujų įleidimo taškas, maksimalūs techniniai pajėgumai – 325,4 GWh (31,2 mln. m³) per parą) ir Šakių dujų apskaitos stotis (dujų išleidimo taškas, maksimalūs techniniai pajėgumai – 109,2 GWh (10,5 mln. m³) per parą). Gamtinių dujų įstatymas numato, kad dujų tiekimo sutrikimo atveju tranzitu transportuojamų dujų kiekiai ribojami proporcingai šalies vartotojams ribojamiems dujų kiekiams. Dujų tiekimo nutraukimo atveju dujų transportavimas tranzitu nutraukiamas nedelsiant.

46. Dujų tranzitas vykdomas pagal ilgalaikę sutartį tarp AAB „Gazprom“ ir AB „Amber Grid“, kuri galioja nuo 2016 metų iki 2025 metų pabaigos. Pagal šią sutartį užsakyti 109 TWh per parą pajėgumai įleidimo taške iš Baltarusijos ir tokie pat – išleidimo taške į Kaliningrado sritį.

47. Dujų skirstymo veikla iki 2020 m. sausį vertėsi 5 įmonės, kurių didžiausia yra AB „Energijos skirstymo operatorius“, skirstanti dujas didžiojoje šalies teritorijos dalyje. Kitos 4 įmonės verčiasi dujų skirstymo veikla tik kai kuriuose rajonuose:

47.1. UAB „Intergas“ skirsto dujas Mažeikių ir Druskininkų savivaldybių teritorijose;

47.2. AB agrofirma „Josvainiai“ skirsto dujas Kėdainių rajono Josvainių seniūnijoje;

47.3. UAB „Fortum Heat Lietuva“ skirsto dujas Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje;

47.4. UAB „SG dujos“ skirsto dujas Druskininkų savivaldybėje, Viečiūnų seniūnijoje.

48. Bendras dujų tinklų ilgis Lietuvoje sudaro apie 10,6 tūkst. km, iš jų magistraliniai tinklai – 2,1 tūkst. km, o skirstomieji tinklai – 8,5 tūkst. km. Dujos tiekiamos visiems didiesiems Lietuvos miestams. Dujų skirstymų stočių pajėgumai yra pakankami vartotojų poreikiams tenkinti ir neriboja vartotojams galimo tiekti dujų kiekio. Šalies dujotiekių schemos ir pagrindinių dujų apskaitos ir skirstymo stočių paveikslas:

49. Lietuvos dujų perdavimo sistema yra sujungta tik su vienos Europos Sąjungos valstybės narės, – Latvijos dujų perdavimo sistema. Kadangi kol kas jungčių su bendra Europos Sąjungos dujų perdavimo sistema nėra – Lietuva, Latvija, Estija ir Suomija yra izoliuotos nuo bendrosios Europos Sąjungos dujų rinkos.

50. Šiuo metu Lietuvoje įgyvendinami 2 bendro intereso projektai gamtinių dujų srityje, kurie padidins dujų tiekimo saugumą Lietuvoje ir regione:

50.1. Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos projektas (GIPL), sudarysiantis galimybes prisijungti Lietuvai, Latvijai ir Estijai bei Suomijai prie kontinentinės Europos dujų tinklų. Planuojama, kad jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos bus nutiesta iki 2021 m. pabaigos. Įgyvendinus šį projektą, bus sukurti pajėgumai, kurie leis transportuoti į Baltijos šalis 74 GWh dujų per parą, o į Lenkiją apie 58 GWh per parą. Esant poreikiui, ateityje, galima padidinti GIPL pajėgumus į Baltijos šalis ir Suomiją, papildomai pastatant ar išplečiant kompresorių stotis Lietuvoje ir Lenkijoje;

50.2. Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas, kuriuo siekiama padidinti dujų sistemų jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumus, užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvesnę infrastruktūros panaudojimą bei geresnę Baltijos šalių dujų rinkų integraciją ir bendros rinkos funkcionavimą. Planuojama, kad projektas bus užbaigtas 2023 m. ir leis padidinti dujų srautus iki 130 GWh per parą Latvijos kryptimi (dabar 67,6 GWh per parą) ir iki 121 GWh per parą Lietuvos kryptimi (dabar 65,1 GWh per parą).

IV SKYRIUS
RIZIKOS VERTINIMŲ SANTRAUKOS

PIRMASIS SKIRSNIS
BALTARUSIJOS RIZIKOS GRUPĖS RIZIKOS VERTINIMO SANTRAUKA

51. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 7 straipsniu, 2019 m. Baltarusijos rizikos grupėje buvo atliktas regioninis rizikos vertinimas, kurio atlikimą koordinavo Lenkijos Respublikos energetikos ministerija. Bendru sutarimu buvo kreiptasi į Jungtinių tyrimų centrą, kuris parengė 10 scenarijų ir išanalizavo juos remiantis GEMFLOW modeliavimu. 10 scenarijų, nagrinėtų Baltarusijos rizikos grupės rizikos vertinime lentelė:

Nr.	Apibūdinimas	Trukmė (dienos)	Poreikis	Saugyklų užpildymo lygis	Sutrikę jungiamieji vamzdiniai
1.	N-1: sutrikimas jungiamajame vamzdyne Kondratki (Baltarusija-Lenkija)	1	pikinis poreikis	sezono vidurys (vasario 15 d.)	Kondratki, Inčiukalnio požeminė dujų saugykla
2.	N-1: sutrikimas jungiamajame vamzdyne Kondratki (Baltarusija-Lenkija)	14	2 savaitės / 20 metų (nuo vasario 15 d.)	sezono vidurys (vasario 15 d.)	Kondratki
3.	Sutrikimai visuose jungiamuosiuose vamzdynuose iš Baltarusijos	14	2 - savaitės / 20 metų (nuo vasario 15 d.)	sezono vidurys (vasario 15 d.)	Kotlovka, Tietierówka, Kondratki, Wysokoje
4.	Sutrikimai visuose jungiamuosiuose vamzdynuose iš Ukrainos ir Baltarusijos	14	2 - savaitės / 20 metų (nuo vasario 15 d.)	sezono vidurys (vasario 15 d.)	Kotlovka, Tietierówka, Kondratki, Wysokoje, Drozdowicze, Velke Kapusany
5.	Sutrikimai visuose tiekimo keliuose per Baltarusiją ir Ukrainą	14	2 - savaitės / 20 metų (nuo vasario 15 d.)	sezono vidurys (vasario 15 d.)	Kotlovka, Tietierowka, Kondratki, Wysokoje, Drozdowicze, Velke Kapusany, Beregdaróc, Isaccea

6.	Sutrikimai visuose tiekimo keliuose per Baltarusiją ir Ukrainą, sutrikęs dujų tranzitas Nordstream I	14	2 - savaitės / 20 metų (nuo vasario 15 d.)	sezono vidurys (vasario 15 d.)	Kotlovka, Tietierowka, Kondratki, Wysokoje, Drozdowicze, Velke kapusany, Beregdaróc, Isaccea, Greifswald
7.	N-1: sutrikimas jungiamajame vamzdyne Kondratki (Baltarusija-Lenkija)	30	sausis	sausio pradžia	Kondratki, Kotlovka
8.	Sutrikimai visuose jungiamuosiuose vamzdynuose iš Baltarusijos	30	sausis	sausio pradžia	Kotlovka, Tietierowka, Kondratki, Wysokoje
9.	Sutrikimai visuose tiekimo keliuose per Baltarusiją ir Ukrainą	30	sausis	sausio pradžia	Kotlovka, Tietierowka, Kondratki, Wysokoje, Drozdowicze, Velke Kapusany, Beregdaróc, Isaccea
10.	Sutrikimai visuose tiekimo keliuose per Baltarusiją ir Ukrainą, sutrikęs dujų tranzitas Nordstream I	30	sausis	sausio pradžia	Jotlovka, Tietierowka, Kondratki, Wysokoje, Drozdowicze, Velke Kapusany, Beregdaróc, Isaccea, Greifswald

Baltarusijos rizikos grupės rizikos vertinimo pagrindinės išvados

52. Baltarusijos rizikos grupės regioniniame rizikos vertinime pateiktos šios pagrindinės išvados:

52.1. remiantis Reglamentu Nr. 2017/1938 sklandžiai veikianti vidaus dujų rinka yra didžiausias dujų tiekimo saugumo Europos Sąjungoje garantas. Koordinuota valstybių narių veikla yra pagrindinis elementas siekiant sumažinti atskirų valstybių narių dujų tiekimo sutrikimų poveikį. Regioninis bendradarbiavimas, apimantis tiek valdžios institucijas, tiek dujų įmones, turėtų padėti optimizuoti koordinavimo priemones ir įgyvendinti ekonomiškiausias priemones dujų vartotojams Europos Sąjungoje;

52.2. bendras Baltarusijos rizikos grupės rizikos vertinimas rodo regioninės dujų infrastruktūros patikimumą. Tačiau tai taip pat pabrėžiamas tam tikras regiono pažeidžiamumo lygis, atsirandantis dėl priklausomybės nuo vieno dujų šaltinio ir tam tikrų infrastruktūros spragų. Rusija yra pagrindinis viso regiono dujų tiekimo šaltinis pagal visus analizuotus scenarijus. Kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas, pagrindinių dujų infrastruktūros sutrikimų atveju, būtina palaikyti rinkos likvidumą ir maksimaliai padidinti pajėgumus jungiamuosiuose vamzdynuose tarp regiono valstybių bei su kitomis Europos Sąjungos narėmis ir trečiosiomis šalimis;

52.3. infrastruktūros standartas (N-1) apskaičiuotas atliekant bendrą Baltarusijos grupės rizikos vertinimą viršija 100%. Tai rodo, kad esama infrastruktūra techninių pajėgumų prasme, leidžia užtikrinti nepertraukiamą dujų tiekimą vartotojams, net ir sutrikus didžiausiam regioninės infrastruktūros įleidimo taškui;

52.4. Rytų-Baltijos subregionas nėra visiškai priklausomas nuo dujų tiekimo iš Rusijos. Tiek Klaipėdos SGD terminalas, tiek Inčiukalno požeminė dujų saugykla vaidina svarbų vaidmenį užtikrinant dujų tiekimo saugumą Rytų-Baltijos subregione. Sutrikus dujų tiekimui iš SGD terminalo ar Inčiukalnio požeminės dujų saugyklos, dėl dabartinių infrastruktūros apribojimų Baltijos šalys gali susidurti su tiekimo sutrikimais. Todėl Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) padidins dujų tiekimo saugumą šiame subregione. Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos prisidės prie Europos dujų sistemos integracijos, bei leis formuotis liberaliai dujų rinkai šiaurės rytinėje Europos dalyje bei panaikins „energetinę salą“, prijungiant Baltijos šalių ir Suomijos dujų sistemas prie kontinentinės Europos dujų sistemų;

52.5. Baltarusijos rizikos grupėje Lenkija tam tikrais atvejais susidurtų su dujų tiekimo apribojimais, jei nutrūktų dujų tiekimas tiek iš Baltarusijos, tiek iš Ukrainos. Tokiu atveju Lenkija būtų priversta taikyti ne rinka pagrįstas dujų tiekimo saugumo priemones, tokias kaip šiuo metu turimos privalomos kaupti dujų atsargos.

ANTRASIS SKIRSNIS ŠIAURĖS-RYTŲ RIZIKOS GRUPĖS RIZIKOS VERTINIMO SANTRAUKA

53. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 7 straipsniu, 2019 m. Šiaurės-Rytų Baltarusijos rizikos grupėje buvo atliktas regioninis rizikos vertinimas, kurio atlikimą koordinavo Latvijos Respublikos ekonomikos ministerija. Rizikos vertinime buvo naudojami scenarijai, kurie buvo aprašyti 2016 m. Jungtinio tyrimų centro atliktame Bendrame Estijos, Suomijos Latvijos ir Lietuvos rizikos vertinime. Šiaurės rytų rizikos grupės rizikos vertinime nagrinėtų scenarijų lentelė:

Nr.	Apibūdinimas	Priežastis	Trukmė	Poreikis
1.	Visiškas dujų tiekimo iš Rusijos nutraukimas	Geopolitinė krizė	14 dienų	2 savaitės pikinio poreikio
			8 savaitės	Vidutinis žiemos poreikis
2.	Dalinis dujų tiekimo iš Rusijos nutraukimas (50%)		14 dienų	2 savaitės pikinio poreikio
			8 savaitės	Vidutinis žiemos poreikis
3.	Gedimas Kotlovkos įleidimo taške (Baltarusija-Lietuva)	Komercinis ginčas	14 dienų	2 savaitės pikinio poreikio
		Techninis gedimas (sprogimas, ugnis ir pan.)	3 dienos	Pikinis paros poreikis
4.	Inčiukalnio sutrikimas	Didelio masto incidentas (pvz. sproginimas)	7 dienos	Pikinis savaitės poreikis
			7 dienos	Vidutinis žiemos poreikis

		Incidentas susijęs su atskirais šuliniais	1 diena	Pikinis paros poreikis
			1 diena	Vidutinis žiemos poreikis
5.	Kompresorių stoties gedimas	Vienos iš kompresorių stočių sutrikimas Lietuvoje dėl ekstremalių oro sąlygų	3 dienos	Pikinis paros poreikis
		Kompresorių stoties sutrikimas Mäntsälä (Suomija) dėl ekstremalių oro sąlygų	1 diena	Pikinis paros poreikis
6.	Sutrikimai viename iš jungiamųjų vamzdynų tarp Latvijos ir Estijos	Gedimas dujotiekyje	3 dienos	Pikinis paros poreikis
7.	Speigas kovą	Žema temperatūra žiemos gale Inčiulanyje likęs dujų kiekis 3123 GWh	7 dienos	Savaitė speigo kovą
		Žema temperatūra žiemos gale likęs dujų kiekis Inčiulanyje 100 mln. m ³	7 dienos	Savaitė speigo kovą
8.	Lahti dujotiekio Suomijoje sutrikimas	Gedimas dujotiekyje	1 diena	Pikinis paros poreikis
9.	Visiškas dujų iš Rusijos nutraukimas + 1 diena kai neveikia Inčiukalnio UGS	Geopolitinė krizė + Inčiukalnio UGS sutrikimas viduryje krizės	8 savaitės	Vidutinis žiemos poreikis
10.	Visiškas dujų iš Rusijos nutraukimas + 7 dienų sutrikimas viduryje krizės	Geopolitinė krizė + Inčiukalnio UGS sutrikimas viduryje krizės	8 savaitės	Vidutinis žiemos poreikis
11.	Visiškas dujų nutraukimas iš Rusijos + speigas kovą	Geopolitinė krizė + žema temperatūra žiemos pabaigoje likęs dujų kiekis Inčiulanyje 3123 GWh Inčiulanyje	7 dienos	Savaitė speigo kovą
12.	Visiškas dujų nutraukimas iš Rusijos + 3 dienos, kai neveikia Klaipėdos SGD terminalas	Klaipėdos SGD terminalo sutrikimai dėl techninių priežasčių viduryje krizės	8 savaitės	Vidutinis žiemos poreikis
13.	Gedimas Kotlovkos įleidimo taške + 7 dienos kai neveikia Inčiukalnio UGS	Inčiukalnio UGS saugyklos sutrikimai dėl didelio masto avarijos antrą krizės savaitę	14 dienų	Vidutinis žiemos poreikis

14.	Klaipėdos SGD terminalo neprieinamumas	Techninės priežastys	Iki 3 dienų	Vidutinis žiemos poreikis
				Pikinis paros poreikis
		Dujų krovinio vėlavimas	Iki 1 dienos	Vidutinis žiemos poreikis
				Pikinis paros poreikis

Šiaurės rytų rizikos grupės rizikos vertinimo pagrindinės išvados

54. Šiaurės-rytų grupės regioniniame rizikos vertinime pateiktos šios pagrindinės išvados:

54.1. regioninis saugumas turi būti bendras visų Šiaurės rytų rizikos grupės valstybių tikslas. Atviros rinkos sąlygomis, jis yra glaudžiai susijęs su regioninės rinkos gyvybingumu;

54.2. jungiamasis vamzdynas (Kiemėnų taškas) laikomas regioninio tinklo kliūtimi, kuri apriboja Lietuvos galimybes tiekti papildomus dujų srautus iš Klaipėdos SGD terminalo į kitas Šiaurės rytų rizikos grupės valstybes nares;

54.3. esama dujų infrastruktūra leidžia užtikrinti nenutrūkstamą dujų tiekimą saugomiems Lietuvos, Latvijos ir Estijos vartotojams visais išanalizuotais scenarijais. Rizikos vertinime imituoti dujų sutrikimų scenarijai neturi įtakos saugomiems vartotojams;

54.4. tiek Klaipėdos SGD terminalas tiek Inčiukalnio dujų saugykla vaidina svarbų vaidmenį užtikrinant tiekimo saugumą regione. Dėl savo pobūdžio abu infrastruktūros elementai vaidina svarbų vaidmenį palaikant sistemos balansą ir užtikrinant trumpalaikį lankstumą, nes Inčiukalno požeminė saugykla gali laikyti didelius dujų kiekius ir yra regiono viduryje, o SGD terminalas Klaipėdoje yra vienintelė alternatyva dujų importui, jei būtų sutrikdytas dujų tiekimas iš Rusijos;

54.5. didžiausią poveikį regionui turi scenarijai, susiję su dujų tiekimu iš Rusijos sutrikdymu. Tačiau jų tikimybė pasiskirsto nuo numatomo įvykio vidutiniškai kas 300 metų iki numatomo įvykio vidutiniškai kas 1750 metų, taip parodant, kad šie įvykiai mažai tikėtini;

54.6. Estijos dujų infrastruktūros priklausomumas nuo išorinių dujų šaltinių slėgio lygių kartu su kai kurių nacionalinės sistemos dalių projektinio slėgio apribojimais mažina Estijos lankstumą įveikti dujų krizę.

TREČIASIS SKIRSNIS

LIETUVOS NACIONALINIO RIZIKOS VERTINIMO SANTRAUKA

55. Lietuvos nacionalinis rizikos vertinimas buvo atliktas 2018 m. Nacionalinio dujų tiekimo sutrikimų Lietuvoje rizikų vertinime nustatyta, kad dujų tiekimo saugumas ir patikimumas yra svarbus šalies energetiniams poreikiams tenkinti. Detali rizikų suvestinė nėra vieša ir patvirtinta atskiru energetikos ministro įsakymu „Dėl detalios rizikos gamtinių dujų tiekimo srityje suvestinės patvirtinimo“. Esamos dujų tiekimo sistemos ir aplinkos analizė išryškino šias pagrindines tiesiogines dujų tiekimo sutrikimo rizikas ir atitinkamą jų poveikį atskiriems sektoriams:

55.1. rizikos, keliančios pavojų gamtinių dujų tiekimo saugumui:

55.1.1. gedimas dujotiekyje Minskas-Vilnius;

55.1.2. gedimas dujotiekio atšakoje Panevėžys-Ryga (techninio pobūdžio rizika);

55.1.3. dujų tiekiamo per SGD terminalą Klaipėdoje nutraukimas;

55.1.4. rizika dėl trumpalaikių kontraktų;

55.1.5. gamtinių dujų nutraukimas dėl geopolitinių priežasčių;

55.1.6. terorizmo rizika;

55.1.7. stichinių nelaimių rizika;

55.1.8. rizika dėl neįvykdytų strateginių projektų;

- 55.1.9. dujų kainų padidėjimo rizika;
- 55.2. dujų tiekimo nutraukimo poveikis skirtingiems sektoriams:
 - 55.2.1. dujų tiekimo nutraukimo poveikis centralizuotai tiekiamos šilumos sektoriui;
 - 55.2.2. dujų tiekimo nutraukimo poveikis individualiam šilumos sektoriui;
 - 55.2.3. dujų tiekimo nutraukimo poveikis elektros energijos gaminamos šalyje sektoriui poveikis;
 - 55.2.4. dujų nutraukimo poveikis kitiems sektoriams.

Nacionalinio rizikos vertinimo pagrindinės išvados

- 56. Nacionaliniame rizikos vertinime gautos šios pagrindinės išvados:
 - 56.1. rizikų vertinimas parodė, kad šiuo metu Lietuvoje taikoma Gamtinių dujų schema yra tvari net įvykus katastrofiškas pasekmes turintiems reiškiniams, kurių pasėkoje būtų nutrauktas ar apribotas dujų tiekimas;
 - 56.2. visi didieji šilumos gamintojai yra apsirūpinę energijos išteklių rezervinėmis atsargomis, kurių užtektų 10 dienų esant didžiausiam šilumos poreikiui, todėl dujų tiekimo nutraukimas nekeltų tiesioginės grėsmės šilumos tiekimo nutraukimui, tik šilumos gamintojai būtų priversti naudoti alternatyvų kurą, kuris yra brangesnis nei gamtinės dujos, dėl ko sumažėtų šio tipo paslaugų prieinamumas vartotojams;
 - 56.3. įvertinant perdavimo sistemos pajėgumą užtikrinti dujų tiekimą vartotojams tiekimo sutrikimo atveju ir atliekant Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 nustatytus N-1 kriterijaus skaičiavimus, nustatyta, kad šiuo metu šis dujų tiekimo patikimumo rodiklis siekia 153,4 % ir viršija reikalaujamą 100 % reikšmę. Dujų tiekimo sutrikimo pagrindiniu dujotiekiu atveju visi vartotojai galimai bus aprūpinti dujomis. Lyginant su ankstesniu (2016 m.) rizikos vertinimu dujų tiekimo patikimumo rodiklis padidėjo beveik 36,4 procentiniu punktu;
 - 56.4. Lietuvoje, vadovaujantis Energetikos įstatymu yra kaupiamos energijos išteklių rezervinėmis atsargos, todėl nutrūkus dujų tiekimui yra galimas buitinių vartotojų aprūpinimas dujomis, tiekiant dujas per Lietuvos ir Latvijos dujų sistemų jungtį, naudojant dujų atsargas, esančias vamzdynuose ir atjungus visus kitus nebutinius vartotojus. Pažeidžiamų vartotojų aprūpinimui dujomis dujų tiekėjai yra sukaukę dujų atsargas tiek vamzdynuose, tiek Inčiukalnio dujų saugykloje;
 - 56.5. pramonės įmonės ir dujas nenutrūkstamiems technologiniams procesams naudojančios pramonės įmonės, taip pat elektrą ir šiluminę energiją gaminantys vartotojai, galintys naudoti rezervinio kuro atsargas vidutiniškai per parą sausio mėnesį sunaudoja iki 46 % šalyje sunaudojamų dujų. Šių nebutinių vartotojų grupių poreikio ribojimas tiekimo sutrikimo atveju duotų didžiausią efektą, užtikrinant nepertraukiamą dujų tiekimą pažeidžiamiems vartotojams. Apribojus pramonės ir energetikos sektoriaus vartotojų poreikius, buitinių vartotojų poreikius būtų galima patenkinti tiekiant dujas iš Inčiukalnio dujų saugyklos ar naudojant vamzdynuose esančias dujas, kurių kiekis sudaro apie 250 GWh, iš kurių nedelsiant galėtų būti panaudota 17 GWh. Tačiau nebutinių vartotojų priverstinis paklausos valdymas yra galimas tik esant ekstremaliajai energetikos padėčiai ir gali turėti neigiamų pasekmių visiems ūkio sektoriams dėl priverstinio kito kuro naudojimo ar neigiamų pasekmių ekonomikai, priverstinai nutraukus gamybinius procesus;
 - 56.6. siekiant padidinti šalies apsirūpinimo dujomis patikimumą, siūloma tęsti, apsirūpinimą dujomis iš alternatyvių šaltinių užtikrinančių projektų įgyvendinimą:
 - 56.6.1. Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos projektas (GIPL) užtikrins iki 74,73 GWh dujų tiekimą per parą. Esant tokios apimties alternatyviam dujų tiekimo šaltiniui, kartu su 65,67 GWh per parą dujų tiekimui iš Latvijos ir 10,3 mln. m³ per parą dujų tiekimu iš Klaipėdos SGD terminalo, infrastruktūros standarto (N-1) reikšmė siektų 214 % ir viršytų reikalaujamą 100 % vertę;
 - 56.6.2. Lietuvos ir Latvijos dujotiekių jungties pajėgumus padidinus iki 121 GWh dujų per parą, infrastruktūros standarto (N-1) reikšmė siektų 272 %;
 - 56.7. šalyje naudojama rezervinio kuro atsargų kaupimo šaltuoju metų periodu sistema gali užtikrinti patikimą šilumos ir elektros energijos tiekimą vartotojams galimų ekstremaliųjų situacijų energetikos sektoriuje metu ir taip pat didina šalies apsirūpinimo dujomis patikimumą. Esant

poreikiui energiją generuojantys (gaminantys) įrenginiai galėtų pakeisti naudojamą kuro rūšį, taip sumažinant dujų poreikį šalyje trumpalaikiu laikotarpiu. Todėl esamą rezervinio kuro atsargų kaupimo sistemą yra tikslinga išlaikyti;

56.8. perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai vykdo Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) 2003 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 12 „Dėl Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarkos patvirtinimo“ ir Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių apraše, patvirtintame Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 163 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašas) esančius įpareigojimus ir yra pasirengę valdyti dujų srautus esant ekstremaliai energetikos situacijai. Siekiant išsiaiškinti galimus dujų įmonių veiksmų koordinavimo ir pasirengimo trūkumus, atsižvelgiant į kitų Europos Sąjungos šalių patirtį ir ugdyti susijusių asmenų (valstybės institucijų) gebėjimus, rekomenduojama ateityje periodiškai rengti ekstremalios situacijos gamtinių dujų sektoriuje simuliacinio patybas.

V SKYRIUS INFRASTRUKTŪROS STANDARTAS

PIRMASIS SKIRSNIS INFRASTRUKTŪROS STANDARTO FORMULĖ

57. Reglamente (ES) Nr. 2017/1938 yra numatyti reikalavimai gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros patikimumui. Pagal šį reglamentą šalys yra įpareigojamos imtis visų priemonių, kad būtų užtikrintas dujų tiekimas esant didžiausios tiekimo infrastruktūros gedimui. Likę tiekimo infrastruktūros pajėgumai turi būti pakankami didžiausiems šalies dienos poreikiams tenkinti. Šalies dujų infrastruktūros patikimumas yra įvertinamas pagal N-1 formulę:

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, \quad N - 1 \geq 100\% ,$$

čia:

EP_m – kitų nei gavybos dujų įleidimo taškų, SGD įrenginių ir saugyklų, kuriems taikomi formulės kintamieji P_m , LNG_m ir S_m , techniniai pajėgumai, t. y. visų sienos dujų įleidimo taškų, per kuriuos galima tiekti dujas į nustatytą formulės taikymo teritoriją, techninių pajėgumų suma,

P_m – didžiausi gavybos techniniai pajėgumai, t. y. visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių dujų gavybos įrenginių, iš kurių dujos gali būti tiekiamos į įleidimo taškus, didžiausių paros techninių gavybos pajėgumų suma,

S_m – didžiausi saugyklų techniniai išleidimo pajėgumai, t. y. visų saugyklų, iš kurių dujos gali būti tiekiamos į nustatytos formulės taikymo teritorijos įleidimo taškus, didžiausių paros dujų išleidimo techninių pajėgumų, nustatytų atsižvelgiant į atitinkamas saugyklų fizines savybes, suma,

LNG_m – didžiausi SGD įrenginių techniniai pajėgumai, t. y. visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių SGD įrenginių didžiausių paros tiekimo techninių pajėgumų, nustatytų atsižvelgiant į kritinius elementus, tokius kaip iškrovimas, papildomų paslaugų teikimas, laikinas laikymas ir pakartotinis SGD dujinimas, taip pat dujų tiekimo į sistemą techninis pajėgumas, suma,

I_m – vienos didžiausios dujų infrastruktūros, kurios pajėgumai tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje yra didžiausi, techniniai pajėgumai. Kai kelios dujų infrastruktūros yra sujungtos į bendrą gavybos proceso ar perdavimo ir skirstymo sistemą ir negali veikti atskirai, jos laikomos viena dujų infrastruktūra,

D_{max} – visas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje reikalingas dujų kiekis per išskirtinai didelio dujų poreikio parą, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų.

ANTRASIS SKIRSNIS BALTARUSIJOS RIZIKOS GRUPĖS INFRASTRUKTŪROS STANDARTAS

58. Atsižvelgiant į tai, kad Baltarusijos rizikos grupėje Baltijos valstybės neturi jungčių su kitomis narėmis, ir gamtinių dujų nutraukimas Vidurio rytų subregione neturėtų įtakos Lietuvai, sujungtai su Latvijos, Estijos o nuo 2019 m. gruodžio ir Suomijos vamzdynais, šiame skyriuje didesnis dėmesys skiriamas Šiaurės-rytų rizikos grupės infrastruktūros standartui, pateikiant tik Baltarusijos rizikos grupės subregionų infrastruktūros standartus.

59. Baltarusijos rizikos grupės rizikos vertinime infrastruktūros standartas buvo skaičiuojamas kiekvienam subregionui atskirai. Vidurio-rytų subregiono infrastruktūros standartas (N-1) siekia 215 %, o Rytų-Baltijos subregiono – 173 %.

TREČIASIS SKIRSNIS ŠIAURĖS-RYTŲ RIZIKOS GRUPĖS INFRASTRUKTŪROS STANDARTAS

60. Bendrame Šiaurės-Rytų rizikos grupės rizikos vertinime infrastruktūros standartas apskaičiuotas atskirai Baltijos valstybėms ir atskirai Suomijos neįvertinus Balticconnector jungties, pradėjusios veikti 2019 m. pabaigoje.

61. Infrastruktūros standartui (N-1) apskaičiuoti Baltijos šalyse reikalingų elementų lentelė:

Formulės elementai (Baltijos šalys)	GWh per parą
Įleidimo taškų techniniai pajėgumai, viso (EP_m), įtraukiant jungiamųjų vamzdynų pajėgumus:	555,90
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Varska</i> • <i>Korneti</i> • <i>Kotlovka</i> 	42,00 188,50 325,40
didžiausi gavybos techniniai pajėgumai (P_m)	0,00
didžiausi saugyklų techniniai išleidimo pajėgumai (S_m). (<i>Inčiukalnio požeminė gamtinių dujų saugykla</i>)	315,90
didžiausi SGD įrenginių techniniai pajėgumai (LNG_m) (<i>Klaipėdos SGD terminalas</i>)	122,40
vienos didžiausios dujų infrastruktūros, kurios pajėgumai tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje yra didžiausi, techniniai pajėguma (I_m) (<i>Kotlovkos įleidimo taškas</i>)	325,40
D_{max} – visas reikalingas dujų kiekis (mln. m^3 per parą) per išskirtinai didelio dujų poreikio parą, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų	347,71

$$N - 1 \text{ Baltijos šalys} = \frac{555,9 + 0,00 + 315,9 + 122,4 - 325,4}{347,71} * 100 = 192,34\%$$

62. Infrastruktūros standartas (N-1) Baltijos šalyse lygus 192,34 % ir viršija Reglamente (ES) Nr. 2017/1938 nurodomą 100 % vertę.

63. Infrastruktūros standartui (N-1) apskaičiuoti Suomijoje reikalingų elementų lentelė:

Formulės elementai (Suomija)	GWh per parą

Įleidimo taškų techniniai pajėgumai, viso (EP_m), įtraukiant jungiamųjų vamzdinių pajėgumus:	
• Imatra	356,87
didžiausi gavybos techniniai pajėgumai (P_m)	0,49
didžiausi saugyklų techniniai išleidimo pajėgumai (S_m).	0,00
didžiausi SGD įrenginių techniniai pajėgumai (LNG_m)	0,00
vienos didžiausios dujų infrastruktūros, kurios pajėgumai tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje yra didžiausi, techniniai pajėguma (I_m)	117,83
D_{max} – visas reikalingas dujų kiekis (mln. m^3 per parą) per išskirtinai didelio dujų poreikio parą, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų	200,00
D_{eff} dalis (mln. m^3 per parą), kurią sutrikus dujų tiekimui galima pakankamai ir laiku padengti taikant rinkta grindžiamas poreikio valdymo priemones	8,98

$$N - 1 \text{ Suomija} = \frac{356,87+0,49+0,00+0,00-117,83}{200,00-8,98} * 100 = 125,39\%$$

64. Infrastruktūros standartas Suomijoje lygus 125,39 % ir viršija Reglamente (ES) Nr. 2017/1938 nurodomą 100 % vertę.

65. Po Balticconnector jungties veikimo pradžios infrastruktūros standartui (N-1) apskaičiuoti Šiaurės-rytų rizikos grupei reikalingų elementų lentelė:

Formulės elementai (Šiaurės Rytų rizikos grupė)	GWh per parą
Įleidimo taškų techniniai pajėgumai, viso (EP_m), įtraukiant jungiamųjų vamzdinių pajėgumus:	912,77
• Imatra	356,87
• Varska	42,00
• Korneti	188,50
• Kotlovka	325,40
didžiausi gavybos techniniai pajėgumai (P_m)	0,49
didžiausi saugyklų techniniai išleidimo pajėgumai (S_m).	315,90
didžiausi SGD įrenginių techniniai pajėgumai (LNG_m)	122,40
vienos didžiausios dujų infrastruktūros, kurios pajėgumai tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje yra didžiausi, techniniai pajėguma (Imatra) (I_m)	356,87

Dmax – visas reikalingas dujų kiekis per išskirtinai didelio dujų poreikio parą, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų	547,71
Deff dalis kurią sutrikus dujų tiekimui galima pakankamai ir laiku padengti taikant rinka grindžiamas poreikio valdymo priemones	8,98

$$N - 1 \text{ Šiaurės rytų rizikos grupė } \frac{912,77+0,49+122,40+325,40-356,87}{547,71-8,98} * 100 = 191,41\%$$

66. Infrastruktūros standartas Šiaurės-rytų rizikos grupėje lygus 191,41 % ir viršija Reglamente (ES) Nr. 2017/1938 nurodomą 100 % vertę.

KETVIRTASIS SKIRSNIS NACIONALINIS INFRASTRUKTŪROS STANDARTAS

67. Nacionalinio N-1 formulės dedamųjų vertinimo lentelė:

Formulės elementai	GWh per parą
Įleidimo taškų techniniai pajėgumai, viso (EP _m), įtraukiant jungiamųjų vamzdynų pajėgumus:	390,48
<ul style="list-style-type: none"> • Kotlovka • Kiemėnai 	325,4 65,08
didžiausi gavybos techniniai pajėgumai (P _m)	0
didžiausi saugyklų techniniai išleidimo pajėgumai (S _m).	0
didžiausi SGD įrenginių techniniai pajėgumai (LNG _m) 1 parą iš SGDT galima būtų tiekti 122,4 GWh/parą, o likusias 2-7 paras (kol būtų plukdomas naujas SGD krovinyš išdujinimas apribojamas iki 73,4 GWh per parą. Vėliau naujas SGD krovinyš galėtų būti plukdomas reguliariai ir numatytas 122,4 GWh per parą išdujinimas)	122,40/73,4
vienos didžiausios dujų infrastruktūros, kurios pajėgumai tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje yra didžiausi, techniniai pajėgumai (Kotlovka) (I _m)	352,4
Dmax – visas reikalingas dujų kiekis per išskirtinai didelio dujų poreikio parą, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų	122,2

68. Įvertinus esamą infrastruktūrą ir šalies gamtinių dujų poreikius, pirmąją dujų tiekimo sutrikimo per didžiausią dujų tiekimo infrastruktūros tašką šalies dujų tiekimo patikimumo rodiklis N-1 sudaro 153,4 % ir yra pakankamas pagal Reglamente (ES) Nr. 2017/1938 reikalavimus.

69. Remiantis Nacionalinėje rizikos vertinimo studijoje atliktu dujų tiekimo sutrikimo modeliavimu dėl mažesnio dujų išdujinimo pajėgumo (2-7 paromis nuo sutrikimo pradžios) iš SGD terminalo, dujų tiekimo patikimumo rodiklis N-1 nukristų iki 113,3 % Dujų tiekimo patikimumo

rodiklis N-1 antrąją savaitę vėl padidėtų iki 153,4 % vos tik gavus naują SGD krovinį ir terminalui pradėjus veikti nominaliu pajėgumu.

VI SKYRIUS TIEKIMO STANDARTAS

70. Gamtinių dujų įstatyme ir Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių apraše apibrėžtos pažeidžiamų gamtinių dujų vartotojų ir solidariai saugomų pažeidžiamų vartotojų sąvokos. Buitinis dujų vartotojai (toliau – buitinis vartotojas) apibrėžtas kaip fizinis asmuo, perkantis gamtines dujas asmeninėms, šeimos ar namų ūkio reikmėms, nesusijusioms su ūkine komercine ar profesine veikla. Pažeidžiamas dujų vartotojas suprantamas kaip buitinis gamtinių dujų vartotojas, ir nebutinis gamtinių dujų vartotojas, teikiantis pagrindines socialines paslaugas, kaip tai apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 2017/1938, 2 straipsnio 5 dalies b punkte. Solidariai saugomas pažeidžiamas dujų vartotojas (toliau – solidariai saugomas pažeidžiamas vartotojas) – pažeidžiamas vartotojas, išskyrus nebutinį gamtinių dujų vartotoją, teikiantį švietimo ir viešojo administravimo paslaugas, kuriam gali būti taikoma solidarumo priemonė pagal Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 3 straipsnį.

71. Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių apraše nustatytos tokios pažeidžiamų vartotojų grupės: buitiniai vartotojai; nebutiniai dujų vartotojai (toliau – nebutinis vartotojas), kurie yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos; nebutiniai vartotojai, kurie yra socialinės globos įstaigos ir Socialinių paslaugų įstatymo nustatyta tvarka teikia socialinės globos paslaugas; nebutiniai vartotojai, kurie teikia skubiosios pagalbos paslaugas (Bendrasis pagalbos centras); nebutiniai vartotojai, kurie teikia viešojo saugumo paslaugas (Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios policijos įstaigos, Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba ir savivaldybių priešgaisrinės tarnybos); nebutiniai vartotojai, kurie teikia švietimo paslaugas pagal Švietimo įstatymą; nebutiniai vartotojai, kurie teikia administracines paslaugas pagal Viešojo administravimo įstatymą.

72. Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių apraše numatyta, kad dujų tiekimo nutraukimo, didelio dujų tiekimo sutrikimo ar dalinio dujų tiekimo sutrikimo atvejais (t. y., krizės gamtinių dujų srityje metu), atsižvelgiant į turimą dujų kiekį vamzdynuose, dujų saugyklose ir technines dujų sistemos galimybes, vartotojams dujos tiekiamos ir transportuojamos šia prioritetine tvarka:

72.1. buitiniams vartotojams;

72.2. pažeidžiamiems vartotojams, išskyrus buitinius vartotojus;

72.3. nebutiniams vartotojams, sudariusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutartis;

72.4. nebutiniams vartotojams, naudojantiems dujas energijai gaminti ir nesudariusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutarčių;

72.5. pramonės įmonėms, nesudariusioms nenutrūkstamo dujų tiekimo sutarčių;

72.6. kitiems ūkio subjektams, nesudariusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutarčių.

73. Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašas ir Reglamentas (ES) Nr. 2017/1938 nustato prievolę dujų tiekimo įmonėms imtis priemonių užtikrinti nenutrūkstamą dujų tiekimą pažeidžiamiems vartotojams, kuriems jos privalo sukaupti ir laikyti dujų atsargas šiais atvejais:

73.1. esant ekstremaliai temperatūrai septynių parų piko laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų;

73.2. bent 30 parų išskirtinai didelio dujų tiekimo laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų;

73.3. bent 30 parų laikotarpiu vidutinėmis žiemos sąlygomis sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui.

74. Dujų tiekimo įmonės, sudariusios dujų pirkimo–pardavimo sutartis su pažeidžiamais vartotojais, tampa atsakingomis už tiekimo standarto, nustatyto Prevencinių veiksmų plano šiame skyriuje, tinkamą įgyvendinimą. Dujų tiekimo įmonių sąrašas skelbiamas Licencijų informacinėje sistemoje ir Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) interneto svetainėje.

75. Dujų tiekimo įmonės privalo sukaupti ir laikyti tokį dujų atsargų kiekį, kurio užtektų pažeidžiamų vartotojų, kuriems jos teikia dujas, dujų poreikiui tenkinti.

76. Kasmet, dujų tiekimo įmonės Dujų įmonių metinių veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitų teikimo aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 1 92 „Dėl Dujų įmonių metinių veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitų teikimo aprašo patvirtinimo nustatyta tvarka turi pateikti Tarybai ir Energetikos ministerijai duomenis apie sukauptas dujų atsargas.

77. UAB „Ignitis“ pagal sutartį su JSC „Conexus Baltic Grid“ Inčiukalnio saugykloje saugo valstybės nustatytam laikotarpiui pažeidžiamiems vartotojams aprūpinti reikalingą dujų kiekį bei nebuitiniams vartotojams, pasirašiusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutartis, reikalingą dujų kiekį. Lietuvos energijos tiekimas, UAB gamtinių dujų tiekimo saugumui užtikrinti 2019 m. požeminėje gamtinių dujų saugykloje Latvijoje saugojo 393,59 GWh dujų.

78. 2018 m. Lietuvoje buvo 595 tūkst. gamtinių dujų vartotojų, iš kurių – 587,6 tūkst. – buitiniai ir 7,4 tūkst. – nebuitiniai. Buitiniai vartotojai, kurie pagal vartotojų skaičių užima 98,76 % rinkos, suvartojo trečdalį gamtinių dujų, 2018 m. buitiniai vartotojai suvartojo 2,129 GWh gamtinių dujų. Lietuvos energijos tiekimas, UAB ir toliau išlieka pagrindinė gamtinių dujų tiekėja buitiniams vartotojams: 2018 m. šios įmonės užimama rinkos dalis sudarė 99,9 % visų pardavimų buitiniams vartotojams.

VII SKYRIUS PREVENCINĖS PRIEMONĖS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

79. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi infrastruktūros standarto (N-1), šiame skyriuje pateikiamos galimos prevencinės priemonės, kurios turėtų būti įgyvendinamos, užtikrinant dujų tiekimo saugumą.

80. Galimos šios prevencinės dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonės:

- 80.1. rinka pagrįstos priemonės;
- 80.2. ne rinka pagrįstos priemonės;
- 80.3. regioninio bendradarbiavimo.

ANTRASIS SKIRSNIS RINKA PAGRĮSTOS DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO PRIEMONĖS

81. Siekiant pagerinti dujų tiekimo saugumą, numatomos šios dujų tiekimo ir poreikio valdymo priemonės, į kurias, vykdydamos dujų sektoriaus veiklos reguliavimą, turi atsižvelgti Energetikos ministerija ir Taryba. Rinka pagrįstų priemonių lentelė:

Tiekimo valdymo priemonės	Poreikio valdymo priemonės
SGD terminalo pajėgumas	Dujų pakeitimas kita kuro rūšimi
Dujų tiekimo šaltinių ir dujų maršrutų įvairinimas	Pertraukiamųjų pajėgumų sutarčių naudojimas
Komercinis dujų laikymas saugyklose	Didesnis dujų vartojimo efektyvumas
Dujų srautų priešinga kryptimi pajėgumo didinimas	Savanoriškas nuolatinių pajėgumų atsisakymas
Investicijos į infrastruktūrą, įskaitant investicijas į dujų srautų priešinga kryptimi pajėgumą	Didesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas

Lankstesnis dujų importas	
Perdavimo sistemos operatorių vykdomas koordinuotas dujų transportavimas	
Ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių naudojimas	
Dujų tiekimo saugumo užtikrinimo susitarimai	
Paprastesnė dujų, gaunamų iš atsinaujinančių energijos išteklių, įjungimo į dujų tinklų infrastruktūros tvarka	
Lankstesnė dujų gamyba	

Tiekimo valdymo priemonės

82. Lietuvoje šiuo metu nėra dujų gavybos, taip pat nėra dujų saugyklos. UAB „Ignitis“ naudojami Inčiukalnio požemine gamtinių dujų saugykla, esančia Latvijoje. Dujų saugyklos pajėgumus pagal pateiktas paraiškas skirsto JSC „Conexus Baltic Grid“. UAB „Ignitis“ pagal sutartį su JSC „Conexus Baltic Grid“ Inčiukalnio saugykloje saugo valstybės nustatytam laikotarpiui pažeidžiamais vartotojams aprūpinti reikalingą dujų kiekį pagal Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių apraše numatytus reikalavimus bei nebuitiniams vartotojams, pasirašiusiems nenutrūkstamo dujų tiekimo sutartis, reikalingą dujų kiekį.

83. 2014 m. gruodžio mėnesį pradėtas eksploatuoti Klaipėdos SGD terminalas. Prieš tai, siekiant SGD terminalą prijungti prie perdavimo sistemos ir efektyviai išnaudoti, įrengtas dujų tiekimo vamzdynas nuo SGD terminalo iki magistralinio dujotiekio ir dujotiekis Klaipėda–Jurbarkas, kuris „užžiedino“ Lietuvos dujų perdavimo sistemą. Pradėjus eksploatuoti SGD terminalą Klaipėdoje ir 2015 m. įrengus magistralinio dujotiekio Klaipėda–Kuršėnai DN800 antrąją liniją infrastruktūros standartas (N-1) pasiekė 117 %

84. Šiuo metu įgyvendinamas dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas, kuris leis padidinti dujų perdavimo sistemos pralaidumą tarp šalių abiem kryptimis (iki 130 GWh per parą Latvijos kryptimi ir iki 121 GWh per parą Lietuvos kryptimi). Šio projekto įgyvendinimas leis pasiekti didesnę Baltijos šalių dujų sistemų tarpusavio integraciją ir prisidės prie sąlygų Baltijos šalių dujų rinkos sukūrimui. Įgyvendinus projektą tarpvalstybinės jungties pralaidumas padidėtų ir infrastruktūros standartas (N-1) pasiektų 158 %.

85. Šiuo metu įgyvendinamas Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) projektas. Planuojama, kad projektas bus įgyvendintas 2021 m. Įgyvendinus dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) projektą, bus sukurti pajėgumai, leisiantys transportuoti į Baltijos šalis ir Suomiją apie 27 TWh dujų per metus. Skyrus sąlyginai nedideles papildomas investicijas, šios dujotiekių jungties pajėgumai galėtų būti padidinti iki 46,8 TWh dujų per metus. Įgyvendinus Lenkijos ir Lietuvos dujotiekių jungties I etapą tarpvalstybinės jungties pralaidumas būtų 73,9 GWh parą ir infrastruktūros standartas (N-1) pasiektų 164 %

86. Biodujos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių Lietuvoje, daugiausia naudojamos elektros ir šilumos energijos gamybai. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad biodujų gamyba yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Biodujos, kurios galėtų būti pateiktos į perdavimo ir (ar) skirstymo sistemas, kokybės ir sudėties reikalavimai nustatyti Gamtinių dujų kokybės reikalavimuose, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1-194 „Dėl Gamtinių dujų kokybės reikalavimų patvirtinimo“. Kad biodujos atitiktų jų tiekimui į perdavimo ir (ar) skirstymo tinklus keliamus reikalavimus, reikalingos didelės investicijos. Todėl šiuo metu dar nėra nei vienos jėgainės, kuri gamintų biodujas ir tiektų į gamtinių dujų tinklus. Ūkio subjektai, turintys biodujų jėgaines, šiuo metu patys iš jų gamina elektrą ir/arba šilumą.

Poreikio valdymo priemonės

87. Vadovaudamasis 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005, dujų perdavimo sistemos operatorius skatina sistemos naudotojus tiksliau ir tolygiau planuoti reikiamus pajėgumus, nustatydamas konkrečias dujų perdavimo kainas, neviršijančias Tarybos nustatytų kainų viršutinių ribų.

88. Nepanaudoti (laisvi) pajėgumai siūlomi rinkoje, numatant galimybę sudaryti sutartis dėl pertraukiamųjų pajėgumų. Sudarius dujų perdavimo, skirstymo paslaugų sutartį, sistemos naudotojas turi galimybę kiekvieną savaitę ir (ar) kiekvieną dieną užsakyti (patikslinti) pajėgumus. Sistemos naudotojas pajėgumų užsakymą (užsakymo tikslinimą) gali atlikti elektroninėje erdvėje arba raštu pagal sutarties sąlygas. Atitinkamam laikotarpiui užsakant pajėgumus, sistemos naudotojas privalo turėti nusipirktą dujų kiekį. Tiekimo režimas pagal dujų pirkimo–pardavimo sutarties sąlygas turi būti suderintas su dujų tiekimo įmone.

TREČIASIS SKIRSNIS NE RINKA PAGRĮSTOS DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO PRIEMONĖS

89. Siekiant pagerinti dujų tiekimo saugumą Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 8 priede nustatytas nebaigtinis dujų tiekimo ir poreikio valdymo priemonių sąrašas, į kurį ekstremalios situacijos atveju, vykdydamos dujų sektoriaus veiklos reguliavimą, turi atsižvelgti Energetikos ministerija ir Taryba. Ne rinka pagrįstų priemonių lentelė:

Tiekimo valdymo priemonės	Poreikio valdymo priemonės
Dujų atsargų naudojimas	Privalomas dujų pakeitimas kita kuro rūšimi
Privalomas alternatyvaus kuro atsargų (mazuto, dyzelino) naudojimas	Naudojimas pertraukiamųjų pajėgumų sutartis
Privalomas elektros energijos, pagamintos naudojant kitus šaltinius nei dujos, naudojimas	Privalomas nuolatinių pajėgumų atsisakymas
Privalomas dujų priėmimas iš SGD terminalo	

90. Remiantis Gamtinių dujų įstatymo reikalavimais ir atsižvelgdama į Europos Sąjungos teisės aktų, susijusių su dujų tiekimo saugumu, Vyriausybė patvirtino Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašą.

91. Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių apraše pažeidžiamų vartotojų grupei numatytas prioritetas dujų tiekimas, esant daliniam arba dideliame dujų tiekimo sutrikimui.

92. Už nenutrūkstamą dujų tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams atsakingos dujų tiekimo įmonės, todėl jos kasmet, ne vėliau kaip iki rugsėjo 1 d., privalo sukaupti ir laikyti tokį dujų atsargų kiekį, kurio užtektų šių vartotojų poreikiams tenkinti Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 6 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais.

93. Nebuitiniai vartotojai, kurie naudoja dujas energijai gaminti, kai ta energija parduodama ar naudojama visuomeniniams ar gyventojų poreikiams tenkinti, privalo turėti 10 kalendorinių dienų energijos išteklių rezervo atsargas pagal Energetikos įstatyme ir Gamtinių dujų įstatyme nustatytus reikalavimus.

94. Nebuitiniai vartotojai, energijos išteklių rezervo atsargų kaupimo variantą renkasi patys. Jie gali:

- 94.1. sudaryti sutartis dėl dujų atsargų sudarymo su gamtinių dujų saugyklos operatoriumi;
- 94.2. tartis su dujų tiekimo įmone dėl dujų atsargų sudarymo;
- 94.3. kaupti kitą energijos išteklių rezervo atsargų rūšį;
- 94.4. būti nutrūkstamo tiekimo vartotojais.

95. Pagal 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvos 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomas žalos naftos ir (arba) naftos produktų atsargas, reikalavimus, Lietuva turi būti sukaupti 90 dienų vidutinio vartojimo poreikius atitinkančius naftos produktų atsargų kiekius, kurie galėtų būti panaudoti ekstremalios energetikos padėties atveju. Reikalaujamos 90 dienų (valstybės biudžeto lėšomis kaupiama 30 dienų atsargų, likęs atsargų kiekis kaupiamas naftos produktus gaminančių ir importuojančių įmonių lėšomis) atsargos šalyje yra kaupiamos nuo 2009 m. gruodžio 31 d., ir nuo tada šis reikalavimas yra kasmet vykdomas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS REGIONINIO BENDRADARBIAVIMO PRIEMONĖS

96. Regioninis bendradarbiavimo principas yra įtvirtintas Reglamente (ES) Nr. 2017/1938, šiame Prevencinių veiksmų plane bei Nacionaliniame gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 1-123 „Dėl Nacionalinio gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo (toliau – Nacionalinis gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planas). Regioninis bendradarbiavimas yra labai svarbus siekiant įgyvendinti Reglamente (ES) Nr. 2017/1938 nustatytą infrastruktūros standarto (N-1) ir tiekimo standartų reikalavimus, taip pat reaguojant į regiono ar Europos Sąjungos ekstremalias situacijas tiekiant dujas.

97. Nutraukus dujų tiekimą pagrindiniu dujotiekiu Minskas–Vilnius, šalis galėtų gauti dujas per Klaipėdos SGD terminalą ir jungtį su Latvijos dujų sistema. UAB „Ignitis“ laiko dujų atsargas Inčiukalnio gamtinių dujų saugykloje, todėl esant ekstremaliai energetikos padėčiai galimas dujų tiekimas iš Latvijos. Į šalį tiekiamas dujų kiekis būtų ribojamas Lietuvos ir Latvijos dujų sistemų techninių galimybių. Šiuo metu maksimalus galimas iš Latvijos tiekiamų dujų srautas yra 67,6 GWh (6,24 mln. m³) per parą. Šiuo metu įgyvendinamas Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas. Iki 2023 m. planuojama padidinti šios jungties pralaidumą iki 130 GWh (12,6 mln. m³) per parą Latvijos kryptimi, o Lietuvos kryptimi iki 121 GWh per parą.

98. Regioninio lygmens ekstremaliosios situacijos gamtinių dujų sektoriuje metu dujos per Klaipėdos SGD terminalą, patenkinus Lietuvos vartotojų poreikį, gali būti tiekiamos Latvijos, Estijos ir Suomijos vartotojams.

99. Energetikos ministerija bendradarbiauja su Baltarusijos rizikos grupės ir Šiaurės rytų rizikos grupėmis rengiant regioninius rizikos vertinimus bei regioninius prevencinių planų ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų skyrius. Šiame procese taip pat gali dalyvauti Tarybos ir šių šalių perdavimo sistemos operatorių atstovai.

VIII SKYRIUS IPAREIGOJIMAI VALSTYBĖS INSTITUCIJOMS, DUJŲ ĮMONĖMS IR NEBUTINIMAS VARTOTOJAMS

100. Vyriausybės pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą:

100.1. formuoja valstybės politiką dujų sektoriuje ir organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą, įskaitant ir dujų tiekimo saugumą;

100.2. nustato konkrečias dujų tiekimo saugumo užtikrinančias priemones, kurių įgyvendinimas Tarybai, dujų įmonėms ir vartotojams yra privalomas;

100.3. nustato tiekimo įmonėms privalomą sukaupti dujų kiekį ir šio kiekio sukauptimo terminus Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 6 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais;

100.4. teisės aktų nustatyta tvarka skelbia valstybės lygio ekstremaliąją situaciją (energetikos padėtį) dujų sektoriuje;

100.5. nustato vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais (įskaitant dujomis) paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį tvarką;

100.6. turi teisę priimti sprendimus dėl dujotiekio, dujų saugyklos ir SGD įrenginių, reikalingų dujų tiekimo saugumui užtikrinti, įrengimo, išplėtimo ir finansavimo;

100.7. paskelbus ekstremaliąją energetikos padėti dujų sektoriuje, kreipiasi į Europos Komisiją dėl regioninio lygmens arba Europos Sąjungos lygmens ekstremalios situacijos dujų sektoriuje paskelbimo.

101. Energetikos ministerijos pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą:

101.1. užtikrina dujų tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje;

101.2. teisės aktų nustatyta tvarka rengia ir periodiškai atnauja dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą;

101.3. rengia, prireikus atnauja ir savo interneto svetainėje skelbia Prevencinių veiksmų planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, taip pat užtikrina nuolatinę jų įgyvendinimo kontrolę;

101.4. bendradarbiauja su kitomis valstybėmis narėmis rengiant regiono lygmens dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, esant susitarimams su kitomis valstybėmis narėmis – kartu rengia regioninio lygmens prevencinių veiksmų ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus;

101.5. užtikrina infrastruktūros standarto (N-1) ir tiekimo standarto įgyvendinimą;

101.6. užtikrina fizinio pajėgumo transportuoti dujas abiem (priešpriešinėmis) kryptimis įgyvendinimą;

101.7. teikia informaciją apie dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemones Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms bei kiekvienais metais ne vėliau kaip iki liepos 31 dienos parengia ir paskelbia apibendrintą dujų tiekimo saugumo stebėsenos ataskaitą ir pateikia ją Europos Komisijai;

101.8. tvirtina techninius saugos kriterijus ir nediskriminacines technines taisykles, užtikrinančias dujų sistemų sąveiką ir nustatančias būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus.

102. Tarybos pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą:

102.1. prižiūri tiekimo įmonių dujų atsargų kaupimą ir laikymą;

102.2. prižiūri pagrindines dujų tiekimo sutarčių sąlygas dėl dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo tarp dujų tiekimo įmonių ir vartotojų ir dujų įmonių veiksmus dėl dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo tarp dujų įmonių ir galutinių vartotojų, naudojančių dujas energijai gaminti, kai ta energija parduodama ar naudojama visuomeniniams ar gyventojų poreikiams tenkinti.

103. Perdavimo sistemos operatoriaus pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą:

103.1. pastatyti pakankamus tarpvalstybinius pajėgumus, skirtus Europos Sąjungos perdavimo infrastruktūrai integruoti, atsižvelgiant į visą ekonomiškai pagrįstą ir techniškai įmanomą pajėgumų paklausą ir dujų tiekimo saugumą;

103.2. eksploatuoti, prižiūrėti ir plėtoti perdavimo sistemą, siekiant užtikrinti ilgalaikį perdavimo sistemos pajėgumą (įskaitant tarpvalstybinius pajėgumus), tenkinti esamą ir prognozuojamą būsimą dujų paklausą ir garantuoti dujų tiekimo saugumą;

103.3. kas dvejus metus Tarybai pateikti dešimties metų tinklo plėtros planą, kuris turi būti pagrįstas esama ir numatoma dujų pasiūla ir paklausa. Tinklo plėtros plane turi būti nurodytos veiksmingos priemonės, skirtos perdavimo sistemos pajėgumų pakankamumui ir dujų tiekimo saugumui užtikrinti;

103.4. bendradarbiauti su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais dujų rinkos dalyviais rengiant dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, rengiant ir įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

103.5. parengti parengties ekstremaliai padėčiai planą;

103.6. teisės aktų tvarka paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dujų sektoriuje, duoti nurodymus kitoms dujų įmonėms, vartotojams ir sistemos naudotojams, kad gali būti sumažintas, apribotas arba nutrauktas dujų tiekimas, perdavimas;

103.7. kiekvienais metais ne vėliau kaip iki gegužės 1 dienos parengti ir pateikti Energetikos ministerijai ir Tarybai ataskaitinio laikotarpio įmonės metinės veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitas;

103.8. įgyvendinti Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

104. Klaipėdos SGD terminalo operatoriaus pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veikslių planą:

104.1. eksploatuoti, prižiūrėti ir plėtoti SGD sistemą, siekiant užtikrinti ilgalaikį SGD sistemos pajėgumą, tenkinti esamą ir prognozuojamą dujų paklausą, garantuojant dujų tiekimo saugumą;

104.2. bendradarbiauti su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais dujų rinkos dalyviais rengiant dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, rengiant ir įgyvendinant Prevencinių veikslių planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

104.3. parengti parengties ekstremaliai padėčiai planą;

104.4. teisės aktų tvarka paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dujų sektoriuje, vykdyti perdavimo sistemos operatoriaus nurodymus dėl dujų tiekimo padidavimo, taip pat duoti nurodymus Klaipėdos SGD terminalo naudotojams, kad gali būti padidintas, sumažintas, apribotas arba nutrauktas paslaugų teikimas;

104.5. įgyvendinti Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

105. Skirstymo sistemų operatorių pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veikslių planą:

105.1. eksploatuoti, prižiūrėti ir plėtoti skirstymo sistemą, siekiant užtikrinti ilgalaikį skirstymo sistemos pajėgumą, tenkinti esamą ir prognozuojamą dujų paklausą, garantuojant skirstymo patikimumą;

105.2. Gamtinių dujų įstatymo 39 straipsnio nustatyta tvarka užtikrinti garantinį dujų tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams, esantiems jam išduotoje skirstymo licencijoje nustatytoje teritorijoje;

105.3. bendradarbiauti su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais dujų rinkos dalyviais rengiant dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, rengiant ir įgyvendinant Prevencinių veikslių planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

105.4. parengti parengties ekstremaliai padėčiai planą;

105.5. teisės aktų tvarka paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dujų sektoriuje, duoti nurodymus kitiems vartotojams ir sistemos naudotojams, kad gali būti sumažintas, apribotas arba nutrauktas dujų tiekimas, skirstymas;

105.6. kiekvienais metais ne vėliau kaip iki gegužės 1 dienos parengti ir pateikti Energetikos ministerijai ir Tarybai ataskaitinio laikotarpio įmonės metinės veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitas;

105.7. įgyvendinti Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

106. Paskirtojo tiekėjo funkcijos įgyvendinant Prevencinių veikslių planą:

106.1. būti atsakingu už Klaipėdos SGD terminalo būtinąjį kiekį nupirkimą, pristatymą SGD terminalo naudotojams pagal Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo ir Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjį kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1354 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjį kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatytą tvarką ir sąlygas;

106.2. bendradarbiauti su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais dujų rinkos dalyviais rengiant dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, rengiant ir įgyvendinant Prevencinių veikslių planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

106.3. parengti parengties ekstremaliai padėčiai planą;

106.4. teisės aktų tvarka paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dujų sektoriuje, konsultuotis su perdavimo ir SGD terminalo operatoriumi bei dujų įmonėmis ir SGD terminalo naudotojais dėl galimybių užsakyti bei atsigabenti papildomus dujų kiekius į SGD terminalą;

106.5. kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki gegužės 1 dienos, parengti ir pateikti Energetikos ministerijai ir Tarybai ataskaitinio laikotarpio įmonės metinės veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitas;

106.6. įgyvendinti Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

107. Dujų tiekimo įmonių pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veikslių planą:

107.1. būti atsakingomis už nenutrūkstamą dujų tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams, kuriems

jos privalo sukaupti ir laikyti dujų atsargas. Dujos turi būti kaupiamos ir laikomos Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo nustatyta tvarka. Šis reikalavimas privalomas, jeigu tiekimo įmonė yra sudariusi dujų pirkimo–pardavimo sutartį (-is) su pažeidžiamu (-ais) vartotoju (-ais);

107.2. bendradarbiauti su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais dujų rinkos dalyviais rengiant dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, rengiant ir įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

107.3. parengti parengties ekstremaliai padėčiai planą;

107.4. teisės aktų tvarka paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dujų sektoriuje, vykdyti perdavimo ir (ar) skirstymo sistemos operatorių nurodymus. Taip pat vykdyti SGD terminalo operatoriaus nurodymus, jeigu turi sutartį su SGD terminalo operatoriumi;

107.5. kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki gegužės 1 dienos, parengti ir pateikti Energetikos ministerijai ir Tarybai ataskaitinio laikotarpio įmonės metinės veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitas. Saugumo užtikrinimo ataskaitoje privalo būti duomenys apie pažeidžiamais vartotojams sukauptus dujų kiekius;

107.6. pateikti informaciją Tarybai apie pagrindines sudarytų dujų tiekimo sutarčių sąlygas dujų tiekimo patikimumo (saugumo) stebėsenai atlikti;

107.7. įgyvendinti Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

108. Nebuitinių dujų vartotojų pagrindinės funkcijos įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą:

108.1. bendradarbiauti su Energetikos ministerija, Taryba ir kitais dujų rinkos dalyviais rengiant dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą, rengiant ir įgyvendinant Prevencinių veiksmų planą ir Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

108.2. nebuitiniai vartotojai (energetikos įmonės) turi parengti ir pateikti savivaldybėms, kurių teritorijoje jos įsikūrusios, parengties ekstremaliai energetikos padėčiai planus;

108.3. teisės aktų tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį dujų sektoriuje, vykdyti perdavimo, SGD terminalo ir (ar) skirstymo sistemos operatorių nurodymus;

108.4. įgyvendinti Nacionalinį gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;

108.5. nebuitiniai vartotojai, kurie naudoja dujas energijai gaminti, kai ta energija parduodama ar naudojama visuomeniniams ar gyventojų poreikiams tenkinti, ir neturi techninių galimybių pakeisti dujų kitais energijos ištekliais ar galimybių kaupti kitų energijos išteklių rezervines atsargas, privalo patys laikyti dujų atsargas saugykloje arba sudaryti dujų atsargų laikymo sutartį su dujų tiekimo įmone, turinčia dujų atsargų.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

109. Dujų įmonės rengdamos ir įgyvendindamos prevencines ir ekstremaliųjų situacijų valdymo priemones turi siekti, kad būtų kuo mažiau apribotas dujų tiekimas visiems vartotojams.

110. Asmenys, pažeidę Prevencinių veiksmų plano reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

TEISĖS AKTAI, Į KURIUOS PATEIKTOS NUORODOS NACIONALINIAME GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PREVCINIŲ VEIKSMŲ PLANE

1. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas.
 2. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas.
 3. Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymas.
 4. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas.
 5. Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133.
 6. Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 163 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“.
 7. Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 12 „Dėl Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarkos patvirtinimo“.
 8. Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, laikymo, suskystintų gamtinių dujų pakartotinio dujinimo, rinkos operatoriaus licencijavimo ir gamtinių dujų tiekimo leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarimu Nr. 1246 „Dėl Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, laikymo, suskystintų gamtinių dujų pakartotinio dujinimo, rinkos operatoriaus licencijavimo ir gamtinių dujų tiekimo leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“.
 9. Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjį kiekį tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1354 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjį kiekį tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
 10. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005.
 11. 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010.
 12. Dujų įmonių metinių veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitų teikimo aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 1-92 „Dėl Dujų įmonių metinių veiklos ir saugumo užtikrinimo ataskaitų teikimo aprašo patvirtinimo“.
 13. Energijos išteklių rezervinių atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 1-70 „Dėl Energijos išteklių rezervinių atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“.
 14. Nacionalinis gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 1-123 „Dėl Nacionalinio gamtinių dujų tiekimo ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“.
-